

Lippai Péter¹

Recenzió Horváth Ferenc *Ők is a hazát szolgálták I–III.* című könyvéről

Horváth Ferenc nyugállományú százados pápai kötődésű katonai hagyományőrzéssel és hadisírgondozással is foglalkozik. Szűkebb pátriájának ikonikus alakulatait, az egykori Magyar királyi vitéz Bertalan Árpád 1. honvéd ejtőernyős zászlóalj, majd ezred, valamint a vele szorosan együttműködő Szállítórepülő század történetét választotta az elmúlt évtizedekben folytatott kutatásai tárgyának.

A szerzőnek még lehetősége volt személyesen is találkozni és beszélni az egykori két katonai szervezet veteránjaival. Az idő előrehaladtával azonban a veteránok eltávoztak körünkből. Maradtak a világ legkülönbözőbb pontjain élő rokonok, valamint a levéltárak, ahonnan anyagokat lehetett gyűjteni a témában. A hosszú évek során összeszedett információk, dokumentumok és szubjektív visszaemlékezések immár három, egyenként 200–230 oldalas, puha kötésű kötetet töltenek meg.

Sajnos idővel a családi *oral history* is erősen megkopik, majd teljesen eltűnik, ami ellehetetleníti, hogy a száraz és szűkös levéltári adatok megteljenek emberi történetekkel. A szerző mégis erre tett kísérletet a huszonnegyedik órában, amikor a különböző helyekről származó információmozaikból összerakta az egyes katonák történeteit. A könyvekben senki se keressen tudományos jegyzetapparátust, hiszen ezek a történetek sokkal inkább a visszaemlékezések kategóriába sorolhatók, viszont fontos kiegészítői a tüpontosan adatól történetírásnak.

A három kötetben összesen 56 katona története jelenik meg, akiknek a rendfokozata a honvédtől a vezérőrnagyig terjed. A személyek között ott van vitéz Bertalan Árpád őrnagy és Szügyi Zoltán vezérőrnagy is. Van, akinek rövidebb a története, míg másoké jóval hosszabb. Ahol a megelőző gyűjtőmunka lehetővé tette, ott az egyéni történetek mellett megjelennek fotók és dokumentumok is. A családtagok és a bajtársak visszaemlékezéseinek köszönhetően nemcsak az egyes személyek katonai pályafutását ismerhetjük meg, de nagyon sokszor a személyiségüket és magánéletüket is, ami különösen emberivé teszi az egykori elit katonák történeteit.

Az életutakat végigolvasva kirajzolódik az egykori pápai ejtőernyős katonák sajátos értékrendje, emberi tartása és katonai felkészültsége, valamint kimagasló helytállása, ami igazolja azt a hírnevet, amelyet a második világháború során kiérdemeltek. A szenzációkat mellőző és mégis lebilincselő történetek gazdagíthatják minden, a téma iránt érdeklődő ismereteit, és jó példát szolgáltathatnak a ma katonáinak is.

¹ Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, e-mail: lippai.peter@uni-nke.hu